

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare, pensionslagen för den offentliga sektorn, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och vissa lagar som har samband med dem

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare, pensionslagen för den offentliga sektorn, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och vissa lagar som har samband med dem (RP 130/2016 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- övermatematiker Mikko Kuusela, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Marko Leimio, social- och hälsovårdsministeriet
- aktuariechef Jaakko Aho, Pensionsskyddscentralen
- expert Antti Tanskanen, Finlands näringsliv rf
- chef för arbetsmarknadsärenden Harri Hellstén, Företagarna i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Akava rf och Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om pension för arbetstagare, pensionslagen för den offentliga sektorn, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, lagen om pension för företagare, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om sjömanspensioner ska ändras. De föreslagna ändringarna har samband med den helhet som arbetsmarknadens centralorganisationer avtalade om i konkurrenskraftsavtalet.

Det föreslås att lagen om pension för arbetstagare ändras så att arbetstagarens arbetspensionsavgift höjs och arbetsgivarnas arbetspensionsförsäkringsavgift på motsvarande sätt sänks med inalles 1,2 procentenheter. Arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift höjs enligt förslaget med

Betänkande ShUB 16/2016 rd

0,2 procentenheter åren 2017 och 2018 och med 0,4 procentenheter åren 2019 och 2020. Höjningen på 1,2 procentenheter av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift läggs enligt förslaget inte till arbets- och förvärvsinkomsten som ligger till grund för arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift.

Det föreslås att pensionslagen för den offentliga sektorn ändras så att den föreslagna höjningen av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift inte dras av från den pensionsgrundande arbetsinkomsten för militärer.

Vidare föreslås att lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ändras så att en tredjedel av ledamöterna i ett arbetspensionsförsäkringsbolags förvaltningsråd och styrelse väljs på förslag av löntagarnas och en sjättedel på förslag av arbetsgivarnas centralorganisationer.

I propositionen föreslås samtidigt några ändringar av teknisk natur i arbetspensionslagarna.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet ställer sig positiv till de nya proportionerna för arbetslöshetsförsäkringsavgiften mellan arbetsgivare och löntagare. Den föreslagna ändringen ingår i konkurrenskraftsavtalet mellan arbetsmarknadens centralorganisationer. Syftet med avtalet är att förbättra det finländska arbetets och de finländska företagens konkurrenskraft, att öka den ekonomiska tillväxten och att skapa nya arbetstillfällen. Att arbetsgivarna betalar mindre reducerar enhetsarbetskostnaderna och sänker tröskeln för att anställa. Enhetsarbetskostnaderna sjunker med cirka 1,0 procentenheter till följd av propositionen. Uppskattningen är att konkurrenskraftsavtalet ska ge totalt 35 000 nya arbetstillfällen. Utskottet ser positivt på att ett avtal som förbättrar samhällsekonomin tillstånd och sysselsättningen har ingåtts i samförstånd mellan de centrala arbetsmarknadsparterna. En så hög sysselsättningsnivå som möjligt är en viktig faktor också för att trygga arbetspensionssystemets hållbarhet.

I samband med 2017 års arbetspensionsreform avtalades mellan arbetsmarknadens centralorganisationer att arbetspensionsförsäkringsavgiften åren 2017—2019 ska vara 24,4 procent av arbetsinkomsterna. För att finansieringen av arbetspensionerna på lång sikt ska vara hållbar anser utskottet därför att det är viktigt att man inte ändrar arbetspensionsförsäkringsavgiftens totala nivå genom att sänka arbetsgivarnas avgift och analogt höja arbetstagarnas avgift.

Att löntagarnas avgifter ökar med sammanlagt 1,2 procentenheter till 2020 innebär att intäkterna från inkomstbeskattningen 2017 minskar med cirka 65 miljoner euro och från 2020 med cirka 407 miljoner euro eftersom arbetspensionsförsäkringsavgiften dras av från den skattskyldiges förvärvsinkomst. Genom beskattningen tryggas således att löntagarnas köpkraft består. Utskottet vill påpeka att arbetstagarnas avgifter också ökas av att den tillfälliga sänkningen av 2016 års pensionsavgift utgår 2017 och höjer avgiften med 0,2 procentenheter utöver de höjningar som nu ska godkännas. Företagens beskattningsbara inkomst ökar i stället något när arbetsgivaravgifterna

Betänkande ShUB 16/2016 rd

minskar. Intäkterna från samfundsskatten beräknas nästa år öka med 25 miljoner euro och från 2020 med 157 miljoner euro.

Utskottet finner det ändamålsenligt att ändringarna i arbetstagarnas och arbetsgivarnas avgiftsandelar beaktas också i arbetspensionsbolagens förvaltningar så att de pensionsförsäkrades andel ökar både i styrelser och förvaltningsråd i arbetspensionsbolagen. Att överenskommelsen om avgiften ska återspeglas i bolagens förvaltning baserar sig på enhällig beredning mellan arbetsmarknadsorganisationerna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1–6 i proposition RP 130/2016 rd utan ändringar.

Helsingfors 22.9.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Anne Louhelainen saf
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Annika Saarikko cent
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

Betänkande ShUB 16/2016 rd **Reservation**

RESERVATION

Motivering

Utskottet föreslår i sitt betänkande på samma sätt som regeringen att lagen om pension för arbetstagare ändras bland annat så att arbetstagarens arbetspensionsavgift höjs och arbetsgivarnas arbetspensionsförsäkringsavgift på motsvarande sätt sänks med inalles 1,2 procentenheter. Arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift höjs enligt förslaget med 0,2 procentenheter åren 2017 och 2018 och med 0,4 procentenheter åren 2019 och 2020.

Den arbetspensionsförsäkringsavgift som betalas av arbetstagarna beräknas enligt propositionsmotiven öka cirka 160 miljoner euro 2017, cirka 320 miljoner euro 2018, cirka 670 miljoner euro 2019 och cirka 1 030 miljoner euro vid utgången av övergångstiden 2020. Arbetsgivarnas genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgift sjunker med motsvarande belopp. Dessa siffror ger en andel på cirka 70 procent för den privata sektorns pensionssystem och cirka 30 procent för den offentliga sektorns pensionssystem.

Jag kan inte godkänna utskottets betänkande och de höjningar av löntagaravgifterna som föreslås där, på följande grunder:

Vänsterförbundet delar inte regeringens syn på konkurrenskraftsavtalet och tanken om billigare arbete som botemedel mot den ekonomiska krisen. Vidare kan man påpeka att tidigare sänkningar av arbetsgivaravgifterna, exempelvis sänkta och senare avskaffade FPA-avgifter, inte har resulterat i särskilt många nya arbetstillfällen, trots att sänkningarna har motiverats med fler arbetstillfällen. FPA-avgiften sänktes med 0,8 procentenheter den 1 april 2009 och slopades helt den 1 januari 2010.

I en undersökning som gjordes vid Statens ekonomiska forskningscentral uppskattades de omedelbara sysselsättningseffekterna av den sänkta FPA-avgiften för arbetsgivare 2009 till 0,07 procent i form av sänkta arbetskraftskostnader, med den presumtionen att reallöneanpassningen skulle ha skett genast. (VATT Tutkimukset, Vuoden 2011 energiaverouudistuksen kansantaloudelliset vaikutukset, Juha Honkatukia — Saara Tamminen, s. 24).

Konkurrenskraftsavtalet kom till stånd genom att fackförbunden hotades med tvångslagar som hade skurit ännu mer i lönerna än avtalet. Processen påverkades också av de diffusa planerna på "lokala avtal".

Hög nivå på teknik, utbildning och kompetens för att producera finska varor och tjänster är avgörande för att möta de nuvarande utmaningarna inom vår exportindustri. Men också där sätter regeringen in sina nedskärningar i budgetpropositionen för 2017.

Ingen av dem som deltog i ekonomidirektörernas första ekonomiska barometer 2016 ansåg att konkurrenskraftsavtalet hade någon större effekt på konkurrenskraften hos deras företag. Bland annat Åbovarvets direktör Jan Meyer betonar att lönenivån inte är avgörande, utan man måste se

Betänkande ShUB 16/2016 rd
Reservation

till helhetsbilden av affärsverksamheten, investeringarna, den tekniska utvecklingen och produkternas kvalitet.

Förslag

Jag föreslår

att lagförslagen förkastas.

Helsingfors 22.9.2016

Aino-Kaisa Pekonen vänst